

Nationalekonomisk Forening

afholdt Møde Onsdagen d. 18 November, hvor Professor Frederiksen dirigerede. Til Medlemmer af Foreningen optoges D'Hrr. Bureauchef Dessau, Grosserer Helmuth Dige, Direktøren i Kjøbstædernes Brandforsikring Kancelliraad Goldschmidt, Overretsprokurator Hvalsøe, Assistent Stephensen og Kand. polyt. Storch. — Derefter holdt Chefen for det statistiske Bureau **V. Falbe Hansen** et Foredrag om

Danmarks Udenrigshandel.

Falbe Hansen: Efter i Korthed at have paavist Betydningen af foruden Kvantiteten tillige at kjende Værdien af vor Handelsomsætning med Udlandet, gik Taleren over til at meddele Hovedresultaterne af de Beregninger, det statistiske Bureau havde foretaget over Ud- og Indførselsværdien i Finans-aaret 1873—74.

Værdien af Indførselen var . . . 115¹/₃ Mill. Rdl.

— - Udførselen — . . . 85¹/₂ — —

hele Omsætningen c. 201 Mill. Rdl.

Her var altsaa en Underbalance af 30 Mill. Rdl. Det maatte imidlertid erindres, at de Priser, der vare lagte til Grund for Beregningen og som vare de eneste Bureauet kunde skaffe tilveje, vare Priserne paa ufortoldede Varer her paa Pladsen; men herved stilledes Ud- og Indførselen ikke lige, thi for de indførte Varer er denne Pris jo Prisen paa Bestemmelsesstedet, og den indbefattede altsaa Fragten, Importørens Fortjeneste osv., men for de udførte Varer var denne Pris jo Prisen paa Afgangsstedet, i hvilken Pris selvfølgelig Fragten til Bestemmelsesstedet osv. ikke var indbefattet. Udførselen maatte derfor, naar Alt iøvrigt var lige, fremtræde som betydelig mindre end Indførselen. Desuden maatte det erindres, at der her kun om-

Nationalekonomisk Forening

afholdt Møde Onsdagen d. 18 November, hvor Professor Frederiksen dirigerede. Til Medlemmer af Foreningen optoges D'Hrr. Bureauchef Dessau, Grosserer Helmuth Dige, Direktøren i Kjøbstædernes Brandforsikring Kancelliraad Goldschmidt, Overretsprokurator Hvalsøe, Assistent Stephensen og Kand. polyt. Storch. — Derefter holdt Chefen for det statistiske Bureau **V. Falbe Hansen** et Foredrag om

Danmarks Udenrigshandel.

Falbe Hansen: Efter i Korthed at have paavist Betydningen af foruden Kvantiteten tillige at kjende Værdien af vor Handelsomsætning med Udlandet, gik Taleren over til at meddele Hovedresultaterne af de Beregninger; det statistiske Bureau havde foretaget over Ud- og Indførselsværdien i Finans-aaret 1873—74.

Værdien af Indførselen var . . . 115¹/₃ Mill. Rdl.

— - Udførselen — . . . 85¹/₂ — —

hele Omsætningen c. 201 Mill. Rdl.

Her var altsaa en Underbalance af 30 Mill. Rdl. Det maatte imidlertid erindres, at de Priser, der vare lagte til Grund for Beregningen og som vare de eneste Bureauet kunde skaffe tilveje, vare Priserne paa ufortoldede Varer her paa Pladsen; men herved stilledes Ud- og Indførselen ikke lige, thi for de indførte Varer er denne Pris jo Prisen paa Bestemmelsesstedet, og den indbefattede altsaa Fragten, Importørens Fortjeneste osv., men for de udførte Varer var denne Pris jo Prisen paa Afgangsstedet, i hvilken Pris selvfølgelig Fragten til Bestemmelsesstedet osv. ikke var indbefattet. Udførselen maatte derfor, naar Alt iøvrigt var lige, fremtræde som betydelig mindre end Indførselen. Desuden maatte det erindres, at der her kun om-

handlede den egenlige Vareindførsel, at altsaa Fortjenesten ved Fragtfart, Rejsendes Indkjøb og al Penge- og Kreditomsætning ikke var medindbefattet.

En Omsætning med Udlandet af 200 Mill. Rdl. eller 112,5 Rdl. pr. Individ var meget betydelig, hvilket saas ved en Sammenligning med Udlandet.

Der omsattes med Udlandet pr. Individ:

i Nederlandene	244,4 Rdl.
Storbritannien	174 —
Belgien	161 —
Danmark	112 —
Frankrig	87,6 —
Tyskland	84,4 —
Norge	69,3 —
De Forenede Stater	53,9 —
Østrig	51,7 —
Sverige	47,8 —
Portugal	27 —
Rusland	13,7 —

Mange særlige Forhold havde Indflydelse paa den udenlandske Handels Størrelse; saaledes var det vistnok Beskyttelsestolden, der var Grunden til, at de Forenede Stater stode saa lavt; Beskyttelsestoldens Formaal var jo, at Landet skulde forsyne sig selv med Alt, det vil sige Intel købe af Udlandet og altsaa heller Intel sælge.

Vægten af den i 1872—74 omsatte Varemasse var $3\frac{1}{3}$ Milliarder Pd.; for 5 Aar siden var den 2600 Millioner Pd., næste Aar steg den 400 Mill. Pd., og i ethvert af de følgende Aar var den stegen med omtrent 100 Mill. Pd. Fra Bevægelsen i Vægten af den omsatte Varemængde kunde man dog ikke slutte til en tilsvarende Bevægelse i dennes virkelige Størrelse. Thi med Hensyn til Vægten udøvede enkelte meget voluminøse og tunge Varer, navnlig Stenkul, en saa dominerende Indflydelse, at Forandringerne i Indførselen af Jærn næsten vare enebestemmende for Forandringerne i Vægten af den samlede Varemasse.

Den bedste Maade til at finde Forandringerne i Handelsomsætningen var at beregne denne efter kontante Værdier. En saadan Beregning var indført for de sidste 5 Aar, og man havde da fundet, at Omsætningen siden 1869—70 var stegen for Udførselens Vedkommende med 47 pCt., for Indførselen med 44 pCt., og tages med den nominelle Forøgelse, der havde fundet Sted derved, at det Maal hvori Værdierne vare udtrykte, Pengene, vare formindskede, saas, at den samlede Forøgelse i Omsætning udtrykt i Penge for de sidste 5 Aar beløb sig til 60 à 70 pCt. Sammenlignede man nu et fjærnere liggende Tidsrum, med Tiden før 1850, da var Omsætningen i disse 25 Aar stegen med det 4-Dobbelte.

Undersøgte man, hvorledes vor Omsætning fordelte sig mellem de enkelte Lande, en Undersøgelse, der først nu var bleven mulig, da fandt man, hvilket jo stred med den tidligere Antagelse, at Tyskland var det Land, med hvilket vor Omsætning var størst, der omsattes nemlig med dette Land for 71 Mill. Rdl. aarlig (deraf med Slesvig og Holsten $40\frac{1}{3}$ Mill. Rdl., med Hamborg $8\frac{1}{2}$ Mill., med Lübeck 10 Mill., med Bremen 1 Mill.), med England omsattes $58\frac{1}{2}$ Mill. Rdl., med Sverige $22\frac{1}{3}$ Mill., med Norge $11\frac{1}{2}$ Mill., med Brasilien 5,2 Mill., med Rusland 5 Mill., med Holland 4 Mill., med Frankrig 3,4 Mill., med Belgien 2,7 Mill., Island 2,4 Mill. osv. Noget anderledes stillede Sagen sig, naar man undersøgte med hvilket Land, det største Kvantum Varer omsattes, i Handelen paa hvilket det største Skibsrum og største Antal Jærnbanevogne osv. beskæftigedes, da stod England øverst, idet der med dette Land omsattes 580,000 Tons Gods, med Tyskland derimod kun 370,000 Tons, med Sverig-Norge 360,000 Tons, med Rusland 52,000 Tons osv.

Deles Indførselen i 5 Hovedgrupper efter Varernes Beskaffenhed og Øjemed, ser man, at der indførtes af:

Fortæringsgjenstande for	39,8 Mill. Rdl.
Beklædnings- og Toiletgjenstande for	19,5 — —
Andre umiddelbare Forbrugsgjenstande for .	39,7 — —
Produktionsfornødenheder (herunder Raa- og Hjælpeprodukter og halvforarbejdede Varer) for	37,9 — —

Produktionsmidler (herunder Skibe og andre
Transportmidler, Redskaber og Maskiner) for 8,5 Mill. Rdl.

Foretoges den samme Fordeling for Udførselen, fik man følgende Resultater:

Fortæringsgjenstande	68,1 Mill. Rdl.
Beklædnings- og Toiletgjenstande	1,9 — —
Andre umiddelbare Forbrugsgjenstande	2,4 — —
Produktionsfornødenheder	9,0 — —
Produktionsmidler	4,0 — —

Ikke uden Interesse var det at sammenligne Forholdet mellem Varernes Værdi og Tolden; det viste sig, at Tolden udgjorde følgende pCt. af Værdien:

af Drikkevarer	37,6 pCt.
Kaffe	14,3 —
The	16,7 —
Sukker	34,2 —
Ris	42 —
Tobak	26,9 —
Salt	60,3 —
Ost	15,6 —
Humle	29,2 —
Manufakturvarer af Bomuld .	13,1 —
— — — — — Silke	9,5 —
— — — — — Uld	15,1 —
Parfumerier	4,4 —
Papir	10,9 —
Kryderier	16,7 —

Taleren skulde endnu meddele nogle Oplysninger om Forbruget af nogle af de vigtigste Varer her i Landet og hvilke Forandringer dette var undergaaet i de sidste 25 Aar, og hvorledes det stillede sig her i Sammenligning med Udlandet.

Forbruget af Vin var i de sidste 25 Aar steget til det Dobbelte, fra 0,62 Pot til 1,40 Pot pr. Individ, Brændevinsforbruget syntes i det Hele taget at være i Tilbagegang; men i enkelte Perioder havde det været i Fremgang, saaledes i Aarene

fra 1855 til 57 og atter nu i de sidste 3 à 4 Aar. Følgen deraf var, at Brændevinsforbruget nu var lige saa stort som for 25 Aar siden, nemlig ca. 20 Potter pr. Individ om Aaret. Forbruget af The var tiltagen til mellem det 2- og 3-Dobbelte, ligesaa Forbruget af Cikorie og andre Kaffesurrogater, hvorimod Forbruget af Kaffe var tiltaget mindre. Der kom nu pr. Individ 0,302 Pd. The, 2,09 Pd. Cikorie, 4,8 Pd. Kaffe; Forbruget af Kaffe var i det sidste Aar gaaet lidt ned, nemlig til 4,59 Pd. pr. Individ, hvilket rimeligvis maatte tilskrives den overordenlige Fordyrelse af denne Vare. Forbruget af Sukker var steget fra 9 Pd. pr. Individ til 20 à 21 Pd.; Forbruget af Ris var steget overordenlig stærkt, nemlig fra 0,74 Pd. til 4½ Pd. pr. Individ. Forbruget af Silkevarer var steget fra 0,029 Pd. til 0,100 Pd. pr. Individ, Tobak fra 1,33 til 3,03 Pd. Stærkest var Stigningen ved Jærn (fra 8 Pd. til 37 Pd.) og Stenkul (fra 0,37 Tdr. til 1,77 Tdr.). En Sammenligning med Forbruget i andre Lande var vanskelig og til Dels umulig, for en Del af de vigtigste Varer lod en saadan Sammenligning sig dog foretage, nemlig for Sukker, Kaffe, The og Tobak. Til disse Varer anvendtes (under Forudsætning af at Prisen var den samme overalt) pr. Individ aarlig:

i England	9 Rdl. 39 Sk.
Nederlandene	6 — 85 —
Belgien	6 — 25 —
Danmark	5 — 53 —
Norge	4 — 78 —
Tyskland	3 — 91 —
Frankrig	3 — 55 —
Sverige	3 — 36 —
Østrig-Ungarn	1 — 70 —
Rusland	1 — 7 —

Direktøren i Nationalbanken Etatsraad Levy udtalte i Anledning af dette Foredrag sin Tak til Bureauef Falbe Hansen, og anerkjendte den store Interesse, de af det statistiske Bureau anstillede Beregninger havde, om han end maatte mene, at de kunde være Gjenstand for nogen Kritik. Særlig fandt han

Indførselens store Overskud over Udførselen paafaldende. I alle Lande gjenfandt man samme Forhold, og Grunden hertil var, at man ved Beregningen af Indførselen begik den Fejl at tage Handelsstandens Fortjeneste med. Udskillede man dette Hensyn, vilde man komme til en virkelig Balance, og det vilde da vise sig, at Forholdet ingenlunde var i Disfavør af Danmark.

Professor **Scharling** fremhævede Betydningen af den meddelte Opgjørelse netop i den Form, hvori den forejaa, med stor Forskjel imellem Ind- og Udførselsværdi. Det var af Vigtighed at kunne faa saadanne Spørgsmaal som disse besvarede: hvor meget have vi kjøbt? hvor meget heraf have vi kunnet betale med Varer? og hvor meget have vi maattet betale paa anden Maade? Der maatte ogsaa tages Hensyn til, at den Forskjel, som viste sig i det enkelte Aar, noget vilde forsvinde, naar man tog et Gjennemsnit af flere Aar. Alligevel vilde der dog aldrig blive nogen virkelig Balance, da Alt ikke blev betalt med Varer, men netop dette Moment var det af Vigtighed at faa frem. Taleren sluttede med at hævde de af Falbe Hansen meddelte Oplysningers store Betydning.

Etatsr. **Levy** havde ved sine kritiske Bemærkninger til de af Indlederen givne Værdiberegninger ikke villet antyde, at dette statistiske Arbejde var et mindre godt Arbejde; men da hele Handelsstanden med Interesse følger disse Tal, havde han med Flid villet gjøre opmærksom paa, at Indførselen overalt i Reglen viste sig større end Udførselen. Dette laa deri, at Indførselen blev for højt anslaaet. De paa Priskuranterne opførte Priser vare ikke altid men dog i Reglen for høje. Dette burde man tage Hensyn til ved Bedømmelsen af Resultaterne. Henvendte man sig derimod direkte til de Handlende for at faa de ønskede Oplysninger, udsatte man sig for en anden Fare. Det kunde ikke altid konvenere de Handlende at give Oplysninger om, hvad Varerne kostede paa Indkjøbsstedet, og det vilde derfor jævnlig være vanskelig for Avtoriteterne at faa paalidelige Oplysninger.

Scharling forklarede, hvorledes der let kunde fremkomme Unøjagtigheder i Resultaterne. Naar det saaledes hed, at der til Østrig kun var udført for 12 Rdl. i 1873 — i Udstillings-

aaret — saa var Fejlen her i Øjne faldende; men den forklarede ganske naturligt derved, at de til Østrig gaaende Varer i Almindelighed opførtes som «gaaende til Tyskland». Et andet Moment, som frembragte Usikkerhed, var Prissvingningerne i det paagjældende Tidsrum; man tog Gjennemsnitsprisen for et Kvartal og beregnede hele Indførselen eller Udførselen til denne Pris; men maaske var der kjøbt eller solgt meget Lidt til Maximum og særdeles Meget til Minimum eller omvendt.

Højesteretssagfører **Oct. Hansen** fremhævede Betydningen af det af Levy rejste Spørgsmaal om Handelsfortjenesten var medregnet eller ej. Hvis Falbe Hansen havde benyttet Mæglernes Prislister, vilde Handelsfortjenesten til Dels være medregnet.

Falbe Hansen oplyste, at Beregningerne i de fleste Tilfælde grunde sig paa Oplysninger fra Importørerne.

Grosserer **Harald Hansen** meddelte, at Tolden paa Ris maatte ansættes til 40 à 50 pCt. af Værdien. Unøjagtigheder kunde let indtræde i disse Beregninger ogsaa af den Grund, at der indførtes de forskjelligste Kvaliteter, hvorved Tolden jo kom til at udgjøre en meget varierende Andel af Varernes Værdi.

Grosserer **Mor. Melchior** meddelte, at paa Mæglernes Prislister opføres Varernes Pris med Handelsfortjenesten indbefattet. Derimod regnedes den ikke med ved Udførselen. Derfor kom man ofte til urigtige Værdier. Tolden af Sukker maatte i Reglen sættes til 40 à 45 pCt. af Værdien.

Grosserer **Mannheimer** stadfæstede Melchiors Udtalelser om Prislisterne. De for Exporten anførte Priser vare i Reglen meget for lave. Omvendt vare Priserne for de indførte Varer gjennemgaaende for høje, selv om Oplysningerne havdes fra de Handlende selv.

Professor **Frederiksen** udtalte sig om, hvorledes den tilsyneladende saa store Forskjel mellem Indførsel og Udførsel lod sig forklare. Her var en Række af Poster, der maatte tages i Betragtning. Kjøbmandens Fortjeneste ved Udførselen og ved Indførselen maatte oplyses. Hvor stor var Fortjenesten ved Skibsfarten, Fragtfarten, Assurancen, hvor meget modtog den danske Stat fra Udlandet, hvor stor var den Rente, der

kom ind i Landet, og Indtægten af de Rejsende? Alt dette var Momenter, der maatte lages med i Betragtning som bidragende til at betale vor Indførsel. Men der var andre Poster, der vejede op herimod, saaledes Afdragene paa og Renterne af den udenlandske Gjæld for saa vidt de virkelig gik til Udlandet. Det var ogsaa et Moment af stor Betydning, at vi Reglen fik vore Betalinger hurtigere fra Udlandet, end vi betalte til Udlandet; der var da mindre Diskonto at fradrage ved det vi fik, end ved det vi gav.

Levy udtalte, at der var faa Arbejder af dem, der udgik fra det statistiske Bureau, der for Handelsstanden havde en saa stor Interesse, som det der havde været under Omtale i Aften; men derfor burde Handelsstanden ogsaa komme Bureauet i Møde. Taleren henstillede til Grosserer-Societetets tilstedeværende Formands alvorlige Overvejelse, om der af Grosserer-Societetets Komite ikke kunde ydes det statistiske Bureau Hjælp ved praktisk Vejledning og Raad. Det vilde være ganske anderledes let for Bureauet at faa et klart og tydeligt Indblik i de paagjældende Forhold, naar Handelsstanden dannede en permanent Komite, hvor Bureauet kunde henvende sig.

Falbe Hansen erklærede, at det statistiske Bureau vilde sætte overordenlig Pris paa, om Grosserer-Societetet med de udmærkede Kræfter, der stod til dets Raadighed, vilde støtte det.

Melchior lovede at bringe Sagen paa Omtale i Grosserer-Societetets Komite og virke for dens Fremme, men maatte dog fremhæve, at Komiteen som saadan næppe vilde kunne støtte Bureauet paa den antydede Maade.

Jærnbaneingeniør **Fredericia** ytrede, at naar Talen var om en Opgjørelse af Danmarks Generalstatus, gik det ikke an ligefrem at føre det, Danmark anvendte til Forøgelse af sin Inventariebeholdning, til Udgift.

Falbe Hansen havde ikke tilsigtet at opgjøre Danmarks Generalstatus. Det af **Fredericia** fremdragne Punkt vedrørte nærmest Spørgsmaalet om Danmarks Nationalvelstand.

Frederiksen bemærkede ligeledes, at dette Forhold ikke vedrørte Spørgsmaalet om den udenlandske Handel.